

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw drs. E. de Kler
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 28-03-2019 Betreft advies Onderwijsraad
Briefnr. 594668 SG/HP "Ruim baan voor leraren"
Inlichtingen 06 52304334

Geachte leden van de Vaste Commissie,

In november ontving uw commissie het advies van de Onderwijsraad "Ruim baan voor leraren." Via een enquête onder onze leden is de mening van leerkrachten over de uitgangpunten en stellingnamen uit het rapport gepeild. Op basis van deze enquête trekken wij de volgende conclusies.

1. Leerkrachten kunnen zich niet vinden in het idee dat er sprake is van een brede pedagogisch-didactische basis die hetzelfde is voor alle sectoren en vakken. Vakinhoud en leeftijd zijn belangrijke factoren bij pedagogiek en didactiek. In hoeverre leerkrachten onderwijs in pedagogiek en didactiek voor kinderen van 2 jaar (voorschool) tot en met 18 jaar en ouder (MBO) interessant vinden, verschilt per sector. De groep die niet zit te wachten op het aanleren van een brede basis is veel groter dan de groep die dit wel interessant vindt.
2. Leerkrachten zijn nu breed werkzaam binnen de eigen onderwijssector. In VO en MBO willen leerkrachten hun huidige brede inzetbaarheid voor het gehele VO- en MBO-veld behouden. In het PO zou een aparte bevoegdheid voor het jonge kind de inzetbaarheid van leerkrachten versmallen. Onder leerkrachten is er veel verdeeldheid over de vraag of een aparte bevoegdheid voor het jonge en het oudere kind in het PO wenselijk is en hoe die eruit zou moeten zien. Waar ze het wel over eens zijn, is dat een specialisatie voor het speciaal onderwijs zeer gewenst of zelfs noodzakelijk is.
3. De huidige mobiliteit tussen onderwijssectoren en wens tot mobiliteit wordt groter naarmate de doelgroep waaraan men lesgeeft ouder is. Deze (wens tot) mobiliteit is verreweg het laagst in de kleutergroepen van het PO en het hoogst in het MBO. Salaris, werkdruk en loopbaan- en ontwikkelingsmogelijkheden zijn factoren die belangrijk zijn bij de overweging om al dan niet over te stappen naar een andere sector. Met name het belang van werkdruk weegt zwaar.
4. Het merendeel van de VO-leerkrachten is geen voorstander van het clusteren van vakken, hoewel er verschillen zijn tussen de schoolsoorten: in het praktijkonderwijs vindt men dit wel interessant, in het vmbo is er verdeeldheid en havo/vwo-leerkrachten zijn hier geen voorstander van. In het MBO hebben docenten behoefte aan het inperken van hun huidige brede inzetbaarheid tot clusters van vakken/opleidingen/beroepen. In beide sectoren hechten leerkrachten veel waarde aan vakkennis en vakinhoud vanwege de onderwijskwaliteit en aantrekkelijkheid van het leraarschap. Het

belang van vakinhoud verschilt per schoolsoort en is groter in de bovenbouw dan in de onderbouw.

5. Er is verdeeldheid over de vraag of er in de huidige opleidingen voldoende ruimte voor vrijstellingen is. Deze verdeeldheid kan te maken hebben met verschillen tussen de opleidingen op dit vlak. Veel leerkrachten zeggen dat er op dit moment te weinig maatwerk wordt geleverd. Leerkrachten zijn het over het algemeen eens met de stelling dat het verkorten van opleidingen tot kwaliteitsverlies leidt. Wat betreft het behalen van een tweede bevoegdheid merken leerkrachten op dat het voor velen niet interessant is omdat het nauwelijks wat oplevert.

Conclusie

In algemene zin lijkt er onder leerkrachten weinig draagvlak te zijn voor de plannen van de Onderwijsraad over het drastisch wijzigen van het bevoegdheidsstelsel en het opleiden van leerkrachten: leerkrachten herkennen het bestaan van een brede pedagogisch-didactische basis niet, vragen aandacht voor het belang van vakinhoud, willen het huidige systeem van brede inzetbaarheid in VO en MBO behouden en zijn wisselend enthousiast over het clusteren van vakken. In het PO is er verdeeldheid over de wenselijkheid aparte bevoegdheden voor het jonge en oudere kind. Een deel van de leerkrachten vreest dat de plannen van de raad averechts werken en leiden tot hogere werkdruk, uitholling van het beroep en verlies van kwaliteit van onderwijs. Er worden ook voorstellen gedaan om te draaien aan andere knoppen: het omlaag brengen van het aantal lessen, afschaffen van passend onderwijs en de lumpsum, en het verkleinen van de afstand tussen management en docenten in het MBO. Het verlagen van werkdruk en verhogen van salaris helpen in het behoud van leerkrachten en het stimuleren van mobiliteit tussen sectoren.

Het is essentieel leerkrachten goed te betrekken bij het verder uitwerken van plannen, omdat het risico anders groot is dat de plannen averechts werken in het kader van de aantrekkelijkheid van het vak en het lerarentekort.

Een volledig exemplaar van het onderzoek vindt u terug in de bijlage en zal u ook toegestuurd worden per post.

Met vriendelijke groet,

Liesbeth Verheggen
Voorzitter Algemene Onderwijsbond

Bijlage: rapport Algemene Onderwijsbond: Leraren over 'Ruim baan voor leraren'